

Food and Agriculture
Organization of the
United Nations

International
Plant Protection
Convention

BMBK-nın e-fito (elektron fitosanitar sertifikatı- ePhyto) həlli barədə ümumi məlumat

Azərbaycanda ePhyto üzrə vebinar – 30 iyul 2024-cü il

Dominik Menon, ePhyto Programının əməkdaşı, BMBK Katibliyi

e-fito nədir?

- **e-fito** - elektron fitosanitar sertifikatı
- **Kağız fitosanitar sertifikatının elektron ekvivalenti**
- FTBS 12 tələbləri tətbiq olunur
- İdxal edən ölkə tərəfindən qəbul edildiyi yerdə verilə bilər
- Skan edilmiş sertifikat deyil

Overview of the IPPC ePhyto Solution

BMBK-nin e-fito həlli nədir?

- **Hab:** MBMT-lər arasında e-fito mübadiləsini asanlaşdırmaq üçün mərkəzi server
- **GeNS:** öz İT sistemləri olmayan ölkələrə Hab vasitəsilə elektron fitosanitar sertifikatı yaratmaq, göndərmək və qəbul etmək imkanı verən mərkəzləşdirilmiş veb-əsaslı sistem
- **Harmonizasiya:** vahid format, struktur və onu müşayiət edən kodlar və siyahılarla uyğunlaşdırılmış mesaj

ICC

international
computing
centre

ICT SOLUTIONS
FOR THE
UN FAMILY

Nə üçün e-fito?

Kağız sertifikat ilə müqayisədə elektron fitosanitar sertifikatı

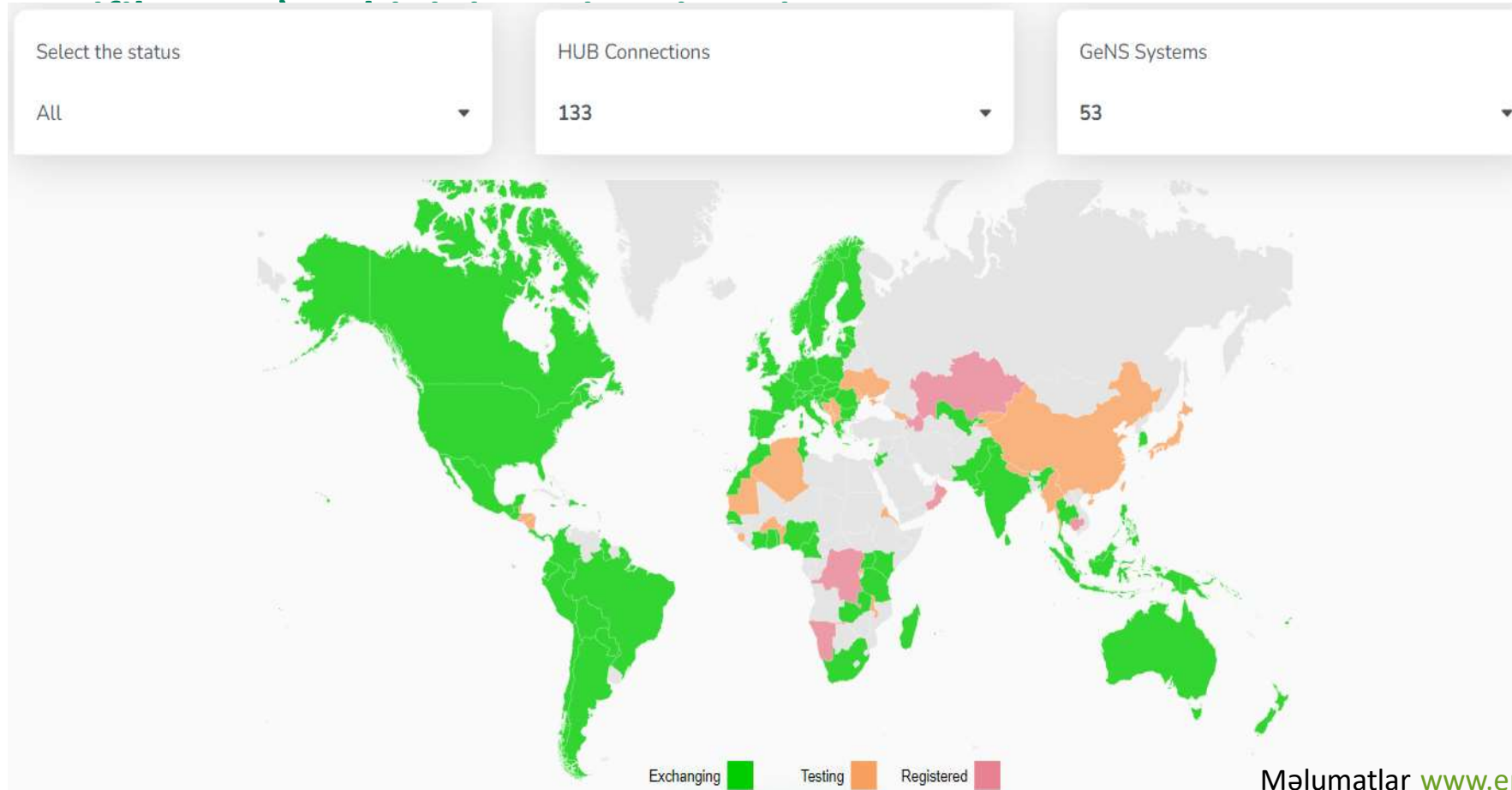
İmza, möhür saxtalaşdırıla bilər	Saxtalaşdırmaq çox çətindir
Sertifikat zədələnmə bilər	Zədələnmir
İtirilə bilər	İstədiyiniz qədər özünüzlə gətirin, hər yerdə əlçatandır
Müxtəlif tərəflər tərəfindən idarə oluna bilər	Dövriyyəsi asandır
Sertifikatın təkrar verilməsi xərcləri artırır	Təkrar verilməsi asandır
Rəsmiləşmə gözləyən malların xarab olması	Gömrük rəsmiləşdirməsi daha tez olur
“Sertifikatın əsli” və surətləri problemi	“Rəsmi təsdiq edilmiş nüsxələrin” əldə edilməsində problem
Bitki sağlamlığı ilə bağlı faktiki problemlərdən daha çox uyğun olmayan sənədlərlə bağlı problemlər	yoxdur

Harmonizasiya sayəsində daha az uyğun olmayan sənədlər

Overview of the IPPC ePhyto Solution

Beynəlxalq səviyyədə e-fitonun (elektron fitosanitar

**133 ölkədə
tətbiq olunur.**

Mübadilə: 90 (29 GeNS)

Sınaq: 34 (19 GeNS)

Qeydə alınmış: 9 (5 GeNS)

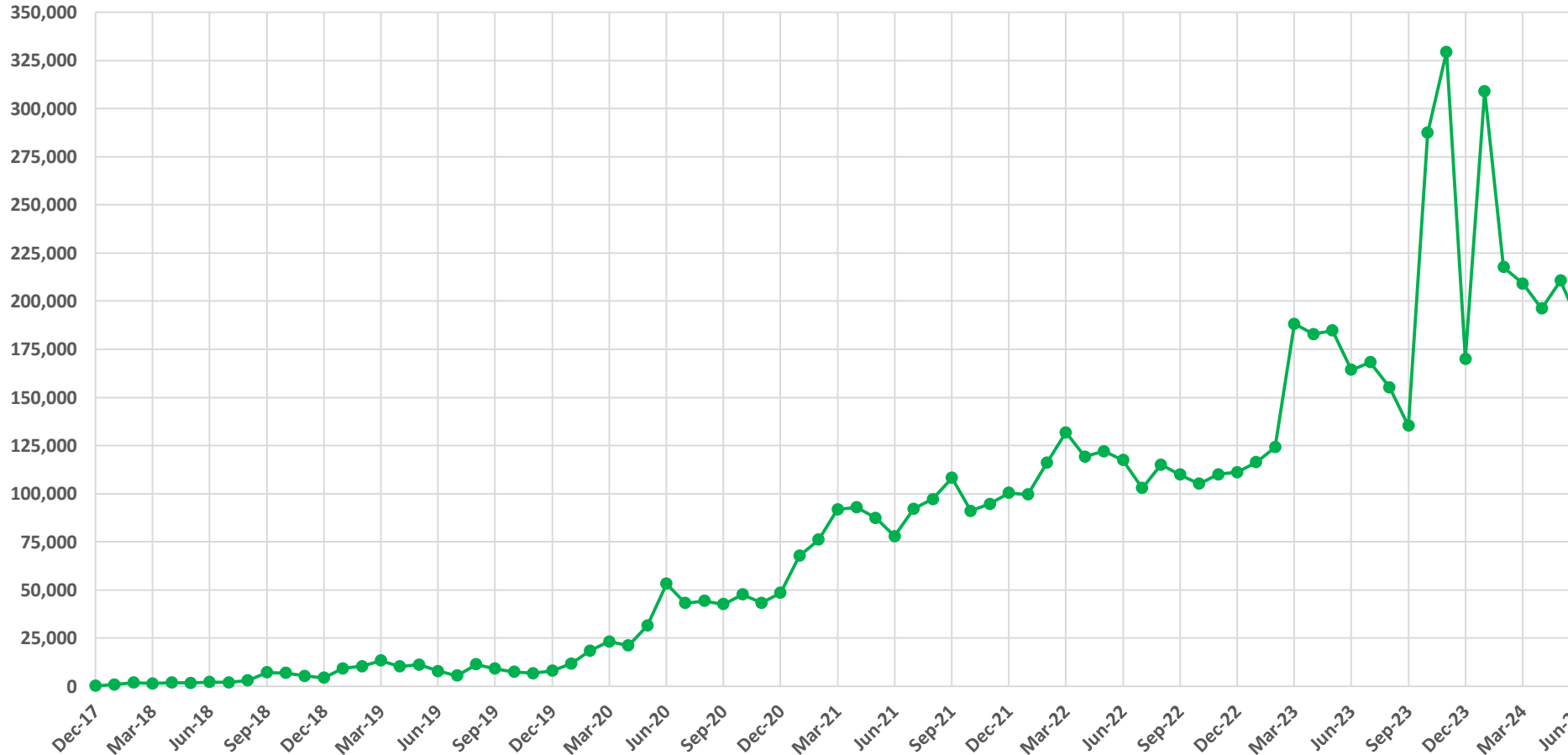

CƏMİ: 133 (53 GeNS)

Məlumatlar www.ephytoexchange.org səhifəsindən 30 iyun 2024
cü il tarixinə

Overview of the IPPC ePhyto Solution

Hab vasitəsilə uğurla mübadilə edilən elektron fitosanitar sertifikatlarının sayı

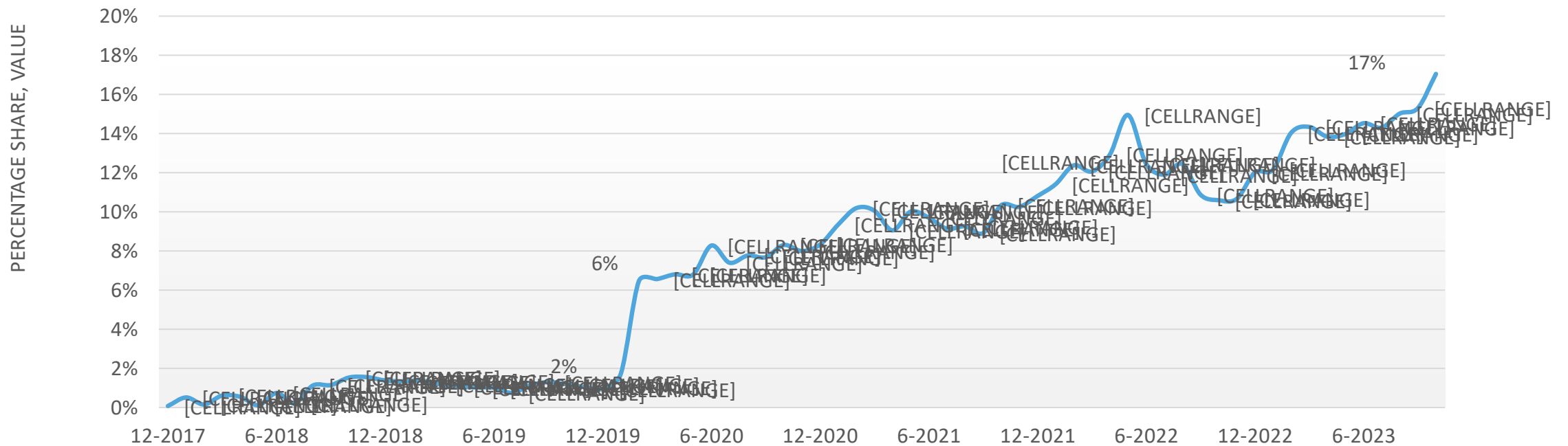
**Cəmi canlı
mübadilələr
:
6 550 842**

Məlumatlar www.ephytoexchange.org səhifəsindən 30 iyun 2024-cü il tarixinə

Elektron fitosanitar sertifikatı və beynəlxalq ticarət

Elektron fitosanitar sertifikatı ilə müşayiət olunan bitki və bitki məhsullarının ixracında davamlı artım

Figure 1: Share of plants and plant products exports of ePhyto exporters in total plants and plant products exports, %

Mənbə: FAO's CFI & EST

2022-ci ildə Mərakeşdə Qlobal Alyansın araşdırması: elektron fitosanitar sertifikatın vaxt/xərc təsirinin qiymətləndirilməsi

- Araşdırmanın nəticələri: BMBK-nin e-fito həlli Mərakeş operatorları arasında əhəmiyyətli təsirə malikdir

  - Kağız əsaslı və elektron sistemin vaxt/xərc baxımından müqayisəsi:
    - Fitosanitar sertifikatın alınması (fitosanitar sorğu prosesi)
    - Rədd edilmiş sertifikatı əvəz etmək üçün (əvəzedici sertifikat prosesi): xarab və məhsulun köhnəlməsindən yaranan mənfəət itkiləri, sənədlərin göndərilməsi xərcləri, gec çatdırılmaya görə cərimələrin dəyəri, anbar xərcləri
- <https://www.tradefacilitation.org/project/measurable-agri-food-trade-efficiencies/>
- Elektron fitosanitar sertifikatı ilə ümumi qənaətin 2020 və 2021-ci illər üçün 37,4 milyon ABŞ dolları və 43,2 milyon ABŞ dolları olacağı təxmin edilir.

Cari və gələcək inkişaf lar

- Hba və GeNS-in texniki xidməti və təkmilləşdirilməsi
  - Kanal təkmilləşdirmələri: digər hökumət sistemləri ilə əlaqə
  - AB-yə göndərilən yüklər üçün elektron möhür (eSeal)
  - GeNS əməliyyat sistemi ilə elektron qaimə (eBilling)
  - GeNS ərəb, ingilis, fransız, rus və ispan dillərində mövcuddur
- Elektron fitosanitar sertifikatının beynəlxalq ticarətə təsirinin öyrənilməsi ilə birlikdə e-fitonun xərc-fayda təhlili
- Uzunmüddətli maliyyə axtarışı: CPM-18-də keçid pilot layihə kimi təsdiqlənmiş maliyyələşdirmə modeli, könüllü töhfələr
- E-fito Sənaye Məşvərət Qrupu (ePhyto Industry Advisory Group (IAG)) ilə MBMT seminarları
- Ölkə dəstəyi üçün Qlobal Alyans və Dünya Bankı ilə davam edən layihələr

Overview of the IPPC ePhyto Solution

Tərəfdaşlıq/Əməkdaşlıq

- Regional Bitki Mühafizəsi Təşkilatları və regional qurumlar/programlar
- Dünya İqtisadi Forumunun Ticarətin Asanlaşdırılması üzrə Qlobal Alyansı
- Standartlar və Ticarətin İnkişafı Mexanizmi
- Dünya Bankı və Beynəlxalq Maliyyə Korporasiyası
- Ümumdünya Gömrük Təşkilatı World Customs Organization
Organisation mondiale des douanes
- E-fito Sənaye Məşvərət Qrupu

E-fito veb-səhifəsi

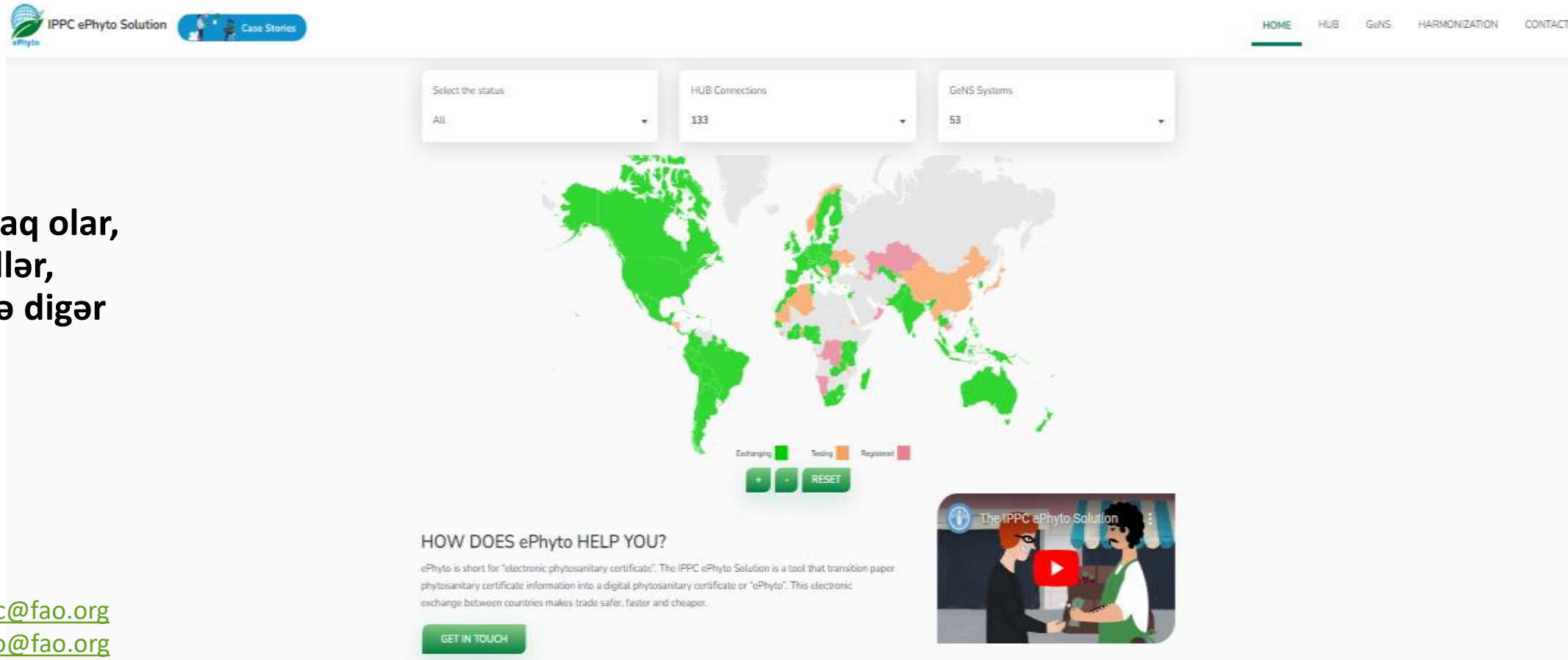
www.ephytoexchange.org

**Necə qoşulmaq olar,
texniki sənədlər,
nümunələr və digər
məlumatlar!**

Əlaqə məlumatları:

BMBK Katibliyi: ippc@fao.org

ePhyto: ippc-ephyto@fao.org

IPPC ePhyto Solution Case Stories

HOME HUB GeNS HARMONIZATION CONTACT

Select the status: All

HUB Connections: 133

GeNS Systems: 53

Exchanging Testing Registered

RESET

HOW DOES ePhyto HELP YOU?

ePhyto is short for "electronic phytosanitary certificate". The IPPC ePhyto Solution is a tool that transition paper phytosanitary certificate information into a digital phytosanitary certificate or "ePhyto". This electronic exchange between countries makes trade safer, faster and cheaper.

GET IN TOUCH

The IPPC ePhyto Solution

Food and Agriculture
Organization of the
United Nations

International
Plant Protection
Convention

Təşəkkür edirik

BMBK Katibliyi

Birləşmiş Millətlər Təşkilatının
Ərzaq və Kənd Təsərrüfatı Təşkilatı

ippc@fao.org | www.ippc.int

